

Vidaĵ

Mjeŝtanina Gojka su čeŝće zvali Vidaĵ. To ime je dobio prema imperativu glagola viđati: viđaj, kojeg je Gojko donio iz Bosne. Tamo je boravio u mladosti krećući se trbuhom za kruhom. Za domaći, hercegovački svijet, to „viđaj“ je neuobičajna riječ. Tako su mu priljepili ime Vidaĵ. Živio je u vlastitoj obnovljenoj kući, blizu škole. Omanja, tek donekle obnovljena kućica, okrečenih spoljnih zidova, zračila je čistoćom.

Imao je petero djece, troje su bili odlični đaci osnovne škole. Bavio se raznim poslovima: nadničario u Posavini, trgovao duvanom po Bosni, svinjama po dalmaciji. Kao svjetski putnik stekao je mnoga životna iskustva, prošao sito i rešet. Rat je proveo u Berkovićima i okolnim gudurama, spasavajući glavu i porodicu. Otresit, razborit čovjek. Preduzimljiv. Govori razgovjetno, tečno. Osnovnu školu, kao odličan đak, završio je ovdje prije rata, pred strogim učiteljom Mihajlom. Imao je lijep rukopis. Davno je postao stalni čitalac novina. Među komšijama važio je za čovjeka od riječi. Iza rata dobio je zaposlenje u Sreskom zadružnom savezu kao referent za trgovinu. Sreski komitet postavio ga je nedavno za sekretara Opštinskog komiteta KPJ u Berkovićima, smještenog u obnovljenoj popovskoj kući, vlasništvo u ratu porušene pravoslavne crkve. Uredno, za poratne prilike skoro kicoški odjeven i dotjeran: svakodnevno obrijan, izglancanih cipela, ispeglanih hlača, čiste košulje, u sportskom sakou i kačketu.

Učo i Vidaĵ postali su ubrzo bliski drugovi i saradnici, naročito poslije jedne iznenadne posjete Dabru druga iz Centralnog komiteta. Bila je već kasna jesen, puna hladnog sjevera, kako ovdje nazivaju buru, koja probija kosti, leđi krv i obara s nogu. U velikoj Sali novog zadružnog doma zakazano je savjetovanje mladih zadrugara. Po hladnom jutru, pred početak savjetovanja, dođe, skoro usplahireno utrača u učionicu, sekretar Vidaĵ:

-Učo, brže u Komitet. Stigao je drug iz Ce-Ka. Došao na savjetovanje mladih zadrugara. Enog ga u komitetu, tamo je i predsjednik opštine. Dođi i ti, odmah, molim te...

-Pa, ja sad imam nastavu...

-Ma, neka te zamjeni učiteljica Olga, svataš.

Učo krene sa Vidajem u Komitet, nastojeći da prikrije vlastitu uzbuđenost. Skoro sa strahopoštovanjem uđoše u neuglednu, skromno namještenu sobu sekretara komiteta: na drvenoj, već oglodaloj stolici sjedi Drug iz Ce-Ka. Učo prepozna svog dobrog znalca, skojevskog druga iz rata. Drug iz Ce-ka poskoči sa stolice, ispruži prema Uči obje ruke za pozdrav:

-Ma, jesi li to ti, Joco, družo moj? Otkud ovdje, bačo?

Srdačno se pozdraviše i izljubiše. Iza rata učo je kao predratni đak nastavio školovanje i stigao, do druga iz Ce-Ka. Gospodski izgleda: na njemu novo teget odjelo iz diplomatskog magacina, izglancane crne cipele, bijela košulja, crvena kravata. Na ruci sat. Izbrijan, kosa uredno ošišana, namazana orahovim uljem nešto više nego što je normalno. Kutiju od sto komada drine rastvori i stavi na sto, velikodušno nudeći cigarete trojici sagovornika. Učo, nehotice pogleda iskrzane rukave svoga sakoa. Zbuni se, skoro zastidi. Pomisli: dokle je dogurao neškolovali Dragutin! Sjećao se Dragutina, prijeratnog i vrijednog skojevca iz ratnog vremena, kad su zajedno na teoretskim sastancima prerađivali odluke Drugog zasjedanja avnoja. Dragutin se preznojavao kad bi došao red na njega da prepriča neki odjeljak, naprezao se i poštapao uzrečicama-ovaj... onaj... kako da kažem, kako ono bi. A vidi sad: Drug iz Ce-Ka od glave do pete odjeven iz diplomatskog magacina: dovezen iz Stoca u Dabar ssreskim džipom, što je bila izuzetna privilegija: pred njim se ustručavaju predsjednik opštine, sekretar komiteta, učitelj, danas će mu mladi zadrugari pljeskati kad im bude govorio o zadrugarstvu...

Kraj prvog dijela o Vidaju